

**МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ
УКРЗАЛІЗНИЦЯ**

НАКАЗ

12.11.2015

Київ

№ 484-У/оп

Про затвердження та введення в дію
Правил застосування знаків та
маркування безпеки на об'єктах
залізничного транспорту загального
користування

Відповідно до Положення про Державну адміністрацію залізничного транспорту України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.02.1996 № 262,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити та ввести в дію з 11.12.2015 Правила застосування знаків та маркування безпеки на об'єктах залізничного транспорту загального користування (далі – Правила), що додаються.
2. Вважати такими, що не застосовуються на залізничному транспорті загального користування, «Положение о знаках безопасности на объектах железнодорожного транспорта» (ЦРБ-4676), затверджене МШС СРСР 23.02.1989, та «Рекомендации по предупреждающей окраске сооружений и устройств, расположенных в зоне железнодорожных путей», введені в дію вказівкою МШС СРСР від 14.06.1979 № К-20535.
3. Управлінню охорони праці та промислової безпеки визначити загальний тираж Правил та до 23.11.2015 передати Департаменту управління справами текст Правил для тиражування та розподіл.
4. Департаменту управління справами до 11.12.2015 організувати тиражування Правил та їх розсилку згідно з розподілом.
5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова комісії з реорганізації –
в.о. генерального директора

О.В. Завгородній

Правила застосування знаків та маркування безпеки на об'єктах залізничного транспорту загального користування

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ці Правила визначають основні знаки та маркування безпеки, що застосовуються на об'єктах підрозділів залізничного транспорту загального користування.

1.2. Ці Правила не поширюються на знаки колійні та сигнальні, що встановлюються на залізничних коліях. Такі знаки застосовуються відповідно до ДСТУ 4183:2003 "Знаки колійні та сигнальні, що їх застосовують на залізничному транспорті. Загальні технічні умови" та Інструкції з сигналізації на залізницях України, затвердженої наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 23.06.2008 № 747.

1.3. Ці Правила не встановлюють технічних вимог щодо виготовлення, приймання, транспортування та зберігання знаків безпеки.

2. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цих Правилах використовуються такі терміни та визначення позначених ними понять:

знак безпеки – знак, що утворений поєднанням кольору, геометричної форми та графічного символу, які спільно передають точне повідомлення про безпеку;

колір безпеки – колір для позначення стану безпеки;

маркування безпеки – маркування, засноване на використанні кольорів безпеки і (або) контрастних кольорів безпеки, щоб передати повідомлення про безпеку або помітно відобразити об'єкт чи місце розташування;

додатковий знак – знак, який є допоміжний до знака безпеки, і головною метою якого є дати додаткові пояснення.

3. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ЗНАКІВ ТА МАРКУВАННЯ БЕЗПЕКИ

3.1. На території підрозділів залізничного транспорту, в місцях наявної або можливої небезпеки для здоров'я працівників, повинні бути вивішені або нанесені знаки безпеки, що забезпечують:

попередження працівників про небезпеку або шкідливі виробничі фактори, що присутні на даному робочому місці або виробничій ділянці;

визначення дій, які необхідно виконувати з метою створення безпечних умов праці та недопущення випадків травмування;

визначення відповідних засобів індивідуального захисту, які необхідно застосовувати під час виконання виробничих процесів;

надання додаткової інформації щодо просторової орієнтації в тих чи інших випадках.

3.2. Знаки безпеки не замінюють собою основних заходів з безпеки праці та засобів захисту працівників, а є доповненнями до них.

3.3. Керівник підрозділу залізничного транспорту повинен забезпечити наявність знаків безпеки на території їх підрозділів.

На території залізничних станцій наявність знаків безпеки на спорудах,

будівлях та пристроях станційного господарства (електропостачання, колійному, сигналізації, зв'язку і обчислювальної техніки, водопостачання і каналізації, пасажирському, вантажному, вагонному та локомотивному) повинен забезпечити балансоутримувач цих споруд чи об'єктів.

3.4. Служба охорони праці залізничного транспорту разом з керівниками виробничих цехів, діляниць тощо визначають необхідну кількість та місце розташування знаків та маркування безпеки.

3.5. Керівники виробничих цехів, діляниць тощо повинні:

слідкувати за наявністю на визначених місцях знаків та маркування безпеки;

слідкувати за станом знаків безпеки та своєчасну їх заміну в разі пошкодження;

слідкувати за станом маркування безпеки та проводити роботи щодо своєчасного оновлення;

доводити вимоги цих Правил до працівників виробничих підрозділів;

здійснювати контроль за виконанням цих Правил.

3.6. Під час застосування знаків безпеки необхідно користуватися вимогами:

ГОСТ 12.4.026-76 "Система стандартів безпеки праці. Цвета сигнальные и знаки безопасности";

Технічний регламент знаків безпеки і захисту здоров'я працівників, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.11.2009 № 1262;

ДСТУ ISO 6309:2007 "Противопожечний захист. Знаки безпеки. Форма та колір".

3.7. Загальне оформлення знаків (основні розміри елементів знаків, розміри самих знаків) та маркування безпеки повинно відповідати ДСТУ ISO 3864-1:2005 "Графічні символи. Кольори та знаки безпеки. Частина 1. Принципи проектування знаків безпеки для робочих місць та місць громадського призначення", ГОСТ 12.4.026-76 та ДСТУ ISO 6309:2007.

4. КОЛЬОРИ БЕЗПЕКИ

4.1. Для знаків та маркування безпеки встановлені наступні кольори безпеки

Таблиця 1

Колір безпеки	Зміст	Пояснення
 (червоний)	заборона	Дії є небезпечними.
	небезпека або тривога	Стій! Зупинись! Аварійне вимикання! Евакуація!
	місце зберігання засобів пожежогасіння	Тут розміщені матеріали та устаткування для пожежогасіння.
 (жовтий)	попередження	Увага! Обережно! Попередження, можлива небезпека.
 (синій)	припис	- особливі вимоги щодо способу дій і поведінки; - необхідність використання засобів індивідуального захисту; - інформація.
 (зелений)	до відома	- тут розміщені двері, виходи, приміщення, шляхи пересування людей; - місце розташування пункту і засобів допомоги.
	відсутність небезпеки	Безпека! Повернення до стану норми.

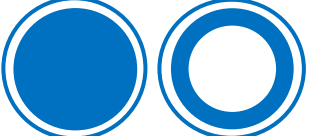

5. ЗНАКИ БЕЗПЕКИ

5.1. Усі знаки безпеки поділяються на такі основні групи:

- знаки заборони;
- попереджувальні знаки;
- зобов'язувальні знаки;
- вказівні знаки;
- рятувальні знаки;
- знаки пожежної безпеки;
- знаки та плакати електробезпеки;
- знаки додаткової інформації.

Геометричні форми знаків безпеки та відповідні їм кольори безпеки наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Геометрична форма	Знаки безпеки	Колір безпеки	Колір графічного символу на знакові або колір контрасту
	знаки заборони	червоний	чорний
	попереджувальні знаки	жовтий	чорний
	зобов'язувальні знаки	синій	білий
	вказівні знаки	синій	чорний
	рятувальні знаки	зелений	білий
	знаки пожежної безпеки	червоний	білий
	знаки додаткової інформації (текстове повідомлення)	білий або колір знака безпеки	чорний

5.2. Види виконання знаків безпеки

5.2.1. Знаки безпеки за видами матеріалів, що застосовуються, поділяються на такі:

- що не світяться;
- що світяться;
- світлоповертальні;
- фотолюмінісцентні.

5.2.2. Знаки безпеки, що не світяться, виконанні з матеріалів, що не світяться, та зорovo сприймаються за рахунок розсіювання падаючого на них природнього або штучного світла.

5.2.3. Світлоповертальні знаки безпеки виконанні із світлоповертальних матеріалів (або одночасно з використанням світлоповертальних матеріалів та матеріалів, що не світяться), та зорovo сприймаються такими, що світяться, в разі освітлення їх поверхні променем світла, що направлений з боку спостерігача, або такими, що не світяться – в разі освітлення їх поверхні неспрямованим з боку спостерігача світлом (наприклад, при загальному освітленні).

5.2.4. Фотолюмінісцентні знаки безпеки виконують з фотолюмінісцентних матеріалів (або з одночасним використанням фотолюмінісцентних матеріалів та матеріалів, що не світяться) та зорovo сприймаються такими, що світяться в темряві, після припинення дії природнього або штучного світла, або такими, що не світяться – в разі розсіяного освітлення.

5.2.5. За конструктивним виконанням знаки безпеки поділяються на плоскі та об'ємні.

Плоскі знаки безпеки мають одне графічне зображення на плоскому носії та добре спостерігаються з одного напрямку, перпендикулярного до площі знака.

Об'ємні знаки мають два та більше графічних зображень на боках відповідного багатогранника (тетраедра, піраміди, куба тощо). Графічне зображення об'ємного знака можна спостерігати з двох та більше різних напрямків.

5.2.6. Плоскі знаки безпеки підсвічуються зовнішніми джерелами світла (світильниками).

Об'ємні знаки можуть бути як із зовнішнім, так і внутрішнім освітленням поверхні (підсвіткою).

5.2.7. Знаки безпеки із зовнішнім та внутрішнім освітленням повинні бути підключені до аварійного або автономного джерела електроживлення.

Знаки пожежної безпеки та вказівники евакуаційних або запасних виходів повинні бути в обов'язковому порядку забезпечені власними автономними джерелами живлення для освітлення.

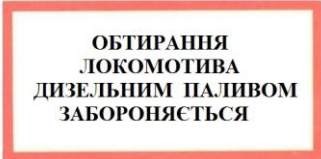

5.2.8. В якості матеріалу-носія, на поверхню якого наносять зображення знака безпеки, дозволяється використовувати метал, пластик, силікатне або органічне скло, самоклеючі полімерні плівки, самоклеючий папір, картон тощо.

Знаки та плакати безпеки, що застосовуються в електроустановках, повинні виготовлятися з електроізоляційних матеріалів (склопластику, полістиролу, гетинаксу, текстоліту тощо).

5.3. Знаки заборони – знаки, що забороняють виконання певних дій.

В таблиці 3 наведені основні знаки заборони.

№№	Назва (сміслові значення) знака	Зображення знака	Місце встановлення знака
1	"Стояти під вантажем заборонено" (заборона знаходження в місцях переміщення вантажів)		Встановлюється на окремих елементах конструкцій вантажопідіймальних машин та механізмів, а також на межі зони їх дії.
2	"Підіймання та переміщення вантажу заборонено" (заборона проведення операцій з вантажем)		Встановлюється біля об'єктів, які не підготовлені для транспортування та підіймання; переміщення цих об'єктів пов'язані з небезпекою.
3	"Складувати та зсипати вантаж заборонено"		Встановлюється у місцях, де в цілях забезпечення безпеки праці не дозволяється складати або зсипати будь-який вантаж.
4	"Зберігання та приймання їжі заборонені"		Встановлюється в місцях, де зберігання та приймання їжі заборонені (на робочих ділянках і місцях, де під час робіт застосовуються отруйні та токсичні речовини).
5	"Пити воду заборонено" (заборона використовувати в якості питної води)		Встановлюється біля кранів, водорозбірних колонок та інших джерел, вода в яких непридатна для пиття.
6	"Не підніматися на дах без заземлення контактної провладу"		Встановлюється на кришках люків чи біля люків і сходів, що ведуть на дах електровозів і електропоїздів.
7	"Не відчиняти при піднятому струмоприймачі"		Встановлюється на: - дверях і знімних щитах високовольтних камер (ВВК) електровозів, на розміщених поза ВВК ящиках електричних апаратів і стінках щитів вимірювальних приладів; - на панелях пульта управління, що не мають блокування в колах управління струмоприймачів з напругою вище 42 В змінного струму і 110 В постійного

			струму.
8	"Не підніматися на дах під контактним проводом"		Встановлюється біля сходів, що ведуть на дах тепловозів і дизель-поїздів.
10	"Обтирання локомотива дизельним паливом забороняється"		Встановлюється на паливних баках тепловозів і дизель-поїздів.
11	"Вхід (прохід) заборонено"		Встановлюється біля входів в небезпечні зони, приміщення, ділянки тощо. Позначає місця, де прохід заборонено.
12	"Торкатися заборонено"		Встановлюється на обладнанні (вузлах обладнання), дверцях, щитах або інших поверхнях, торкатися яких небезпечно.
13	"Стороннім вхід заборонено"		Встановлюється на дверях приміщень, біля входу на об'єкти, ділянки тощо для позначення заборони на вхід (прохід) в небезпечні зони. Можна застосовувати для позначення службового входу (проходу).
14	"В'їзд виробничого транспорту заборонено"		Встановлюється в місцях, де забороняється застосовувати виробничий транспорт (наприклад, навантажувачі та підлогові транспортери). Застосовується для заборони руху виробничого транспорту.

5.4. Попереджувальні знаки – знаки, що попереджують про наявність ризику або небезпеки.

В таблиці 4 наведені основні попереджувальні знаки.

Таблиця 4

№№	Назва (сислове значення) знака	Зображення знака	Місце встановлення знака
1	"Обережно! Негабаритне місце"	 НЕГАБИРИТНЕ МІСЦЕ	Встановлюється на межах зон, де простір між габаритом наближення будівель та габаритом рухомого складу не забезпечує безпеку працюючих.
2	"Стережися поїзда!"		Встановлюється у місцях виходу до залізничних колій.
3	"Стережися автомобіля!"		Встановлюється на територіях та у виробничих приміщеннях залізничних підрозділів, в місцях, де виконання технологічного процесу пов'язано з постійним рухом автомобільного транспорту.
4	"Стережися цехового транспорту!"		Встановлюється на територіях та у виробничих приміщеннях, у перетинах проходів з маршрутами постійного руху виробничого транспорту.
5	"Стережися контактного проводу"	 СТЕРЕЖИСЯ КОНТАКТНОГО ПРОВОДУ	Встановлюється біля драбин та люків, що ведуть на дах, тендер, ковпак цистерни рухомого складу, а також важких колійних машин та кранів на залізничному ходу (крім електровозів та тепловозів).
6	"Увага! Небезпечне місце"	 УВАГА! НЕБЕЗПЕЧНЕ МІСЦЕ	Встановлюється на: - опорах контактної мережі, повітряних ліній, конструкція розподільних пристроїв (РУ) тягових та трансформаторних підстанцій; - в місцях, що можуть створювати підвищену небезпеку під час виконання робіт; - на кожухах підвагонного обладнання електропоїздів.

6.1	"Увага! Небезпечне місце"		Встановлюється на кожухах апаратів і пристроїв високої напруги, ізольованих від кузова електропоїзда.
7	"Обережно! Електрична напруга"		Встановлюється на: - на опорах повітряних ліній; - корпусах електрообладнання та електроапаратури, на дверцях електроприміщень, камер вимикачів трансформаторів; - на сітчастих та суцільних огороженнях струмовідних частин, розташованих у виробничих приміщеннях; - на електротехнічних панелях, дверцях силових щитків, на шафах з електрообладнанням різних машин та верстатів; - на кришках колекторних люків, на остовах допоміжних машин, розміщених поза високовольтних камер (ВВК) електровозів та електропоїздів, а також на дверях і щитах ВВК, панелях пульта управління, що не мають блокувань у колах управління струмоприймачів електровозів та електропоїздів.
8	"Небезпечно! Висока напруга" (попередження працівників проти помилок відключення робочого заземлення)		Знак-вказівник встановлюється в місці кріплення проводу робочого заземлення до залізничної рейки; на проводах в місцях підвищеної небезпеки.
9	"Пожежонебезпечно. Легкозаймісті матеріали" (попередження про наявність легкозаймістих матеріалів)		Встановлюється на: - вхідних дверях, дверцятах шаф, ємностей тощо, в яких знаходяться легкозаймісті матеріали; - у всіх виробничих і складських приміщеннях у тому числі місцях, де подається рухомий склад під вивантаження та навантаження пожежонебезпечних вантажів.
10	"Вибухонебезпечно. Вибухові матеріали"		Встановлюється на: - вхідних дверях, стінах приміщень, дверцях шаф тощо, де можливе існування вибухонебезпечного середовища, горючого газу або вибухових матеріалів; - для привертання уваги до вибухонебезпечних речовин; - у всіх виробничих і складських приміщеннях у тому числі місцях, де подається рухомий склад під вивантаження та навантаження вибухонебезпечних вантажів.

11	"Отруйні речовини"		Встановлюється в місцях зберігання, виділення, виробництва та застосування отруйних речовин.
12	"Їдкі речовини"		Встановлюється в місцях зберігання, виділення, виробництва та застосування їдких та корозійних речовин.
13	"Підвішений вантаж" (попередження про небезпеку можливого падіння вантажу)		Встановлюється поблизу небезпечних зон, де застосовуються підйомально-транспортне обладнання, на будівельних майданчиках, ділянках, у цехах, майстернях тощо.
14	"Виробничий транспорт"		Встановлюється в приміщеннях та ділянках, де виконують роботи за допомогою виробничого транспорту.
15	"Загальна небезпека"		Встановлюється на входних дверях, стінах, обладнанні з метою привернення уваги до інших видів небезпек, що не визначені цими Правилами (таблиця 4). Даний знак необхідно застосовувати разом з додатковими знаками безпеки з пояснюючими написами. Використовується додатково для позначення місць зберігання небезпечних речовин.
16	"Лазерне випромінювання"		Встановлюється на дверях приміщень, обладнання, приладів та в інших місцях, де є в наявності лазерне випромінювання.
17	"Пожежонебезпечно. Окисники"		Встановлюється на дверях приміщень, дверцях шаф з метою привернення уваги на наявність окисника.

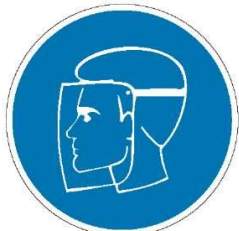

18	"Неіонізуюче випромінювання" (увага електромагнітне поле)		Встановлюється на дверях приміщень, обладнанні, приладах та в інших місцях, де діють електромагнітні поля.
19	"Сильне магнітне поле"		Встановлюється на дверях приміщень, обладнанні, приладах та в інших місцях, де діють магнітні поля.
20	"Небезпека спіткнутися"		Встановлюється в місцях, де є в наявності малопомітні перешкоди, через які можна спіткнутися.
21	"Небезпека падіння" (попередження про можливість падіння з висоти)		Встановлюється перед входом на небезпечні ділянки та в місцях, де можливе падіння з висоти.
22	"Низька температура"		Встановлюється на дверцятах холодильників та морозильних камер, компресорних агрегатів та інших холодильних апаратів.
23	"Шкідливі або подразнюючі речовини" (обережно шкідливі для здоров'я алергічні (подразнюючі) речовини)		Встановлюється в місцях зберігання, виробництва або застосування шкідливих для здоров'я алергічних (подразнюючих) речовин.
24	"Газовий балон"		Встановлюється на дверях складів та діляниць, де зберігаються та застосуються стиснені і зріджені гази.

25	"Обережно. Акумуляторна батарея"		Встановлюється на дверях приміщень, дверцятах шаф (ящиків), де зберігаються та застосовуються акумуляторні батареї.
26	"Обережно. Ріжучі вали"		Встановлюється на ділянках робіт та обладнанні, що мають незахищені ріжучі вали (наприклад, на деревообробному обладнанні).
27	"Обережно. Можливе перекидання"		Встановлюється на дорогах, рампах, складах, ділянках, де можливе перекидання виробничого транспорту.
28	"Обережно. Гаряча поверхня"		Встановлюється на робочих місцях та обладнанні, що мають нагріті поверхні.
29	"Обережно. Можливе травмування рук"		Встановлюється на обладнанні, вузлах обладнання, кришках та дверцях, де є ризик отримання травми рук.
30	"Обережно. Слизько"		Встановлюється на території та ділянках, де є слизькі місця.
31	"Обережно! Радіоактивні речовини або іонізуюче випромінювання"		Встановлюється на дверях приміщень, дверцях шаф та інших місцях, де заходяться та застосовуються радіоактивні речовини або є іонізуюче випромінювання.

5.5. Зобов'язувальні знаки – знаки, що зобов'язують до виконання певних дій.
В таблиці 5 наведені основні зобов'язувальні знаки.

Таблиця 5

№№	Назва (сислове значення) знака	Зображення знака	Місце встановлення знака
1	"Працювати розчіпним важелем"		Встановлюється на сортувальних гірках в місцях, де виконується розчеплення рухомого складу під час руху.
2	"Не залишай люки відкритими"		Встановлюється на дільницях ремонту локомотивів і рухомого складу та на дільницях ремонтних і будівельних робіт.
3	"Подати звуковий сигнал"		Встановлюється на шляху руху виробничого транспорту (окрім залізничного) перед в'їздом в будівлю, споруду, на перехрестя транспортних шляхів та на поворотах у разі відсутності прямої видимості.
4	"Працювати в захисних окулярах"		Встановлюється на робочих місцях та дільницях, де потрібен захист органів зору.
5	"Працювати в захисній касці (шоломі)"		Встановлюється на робочих місцях та дільницях, де потрібен захист голови.
6	"Працювати в захисних навушниках" (необхідно носити засоби для захисту органів слуху)"		Встановлюється на робочих місцях та дільницях з підвищеним рівнем шуму.

7	"Працювати в засобах індивідуального захисту органів дихання"		Встановлюється на робочих місцях та ділянках, де потрібен захист органів дихання.
8	"Працювати в захисному взутті"		Встановлюється на робочих місцях та ділянках, де необхідно застосовувати засоби індивідуального захисту.
9	"Працювати в захисних рукавицях"		Встановлюється на робочих місцях та ділянках, де під час виконання робіт потрібен захист рук від дії: - шкідливих або агресивних середовищ; - захист від можливого ураження електричним струмом.
10	"Працювати в захисному одязі"		Встановлюється на робочих місцях та ділянках, де необхідно застосовувати засоби індивідуального захисту.
11	"Працювати в захисному щитку"		Встановлюється на робочих місцях та ділянках, де потрібен захист обличчя та органів зору.
12	"Працювати в запобіжному (страхувальному) поясі"		Встановлюється на робочих місцях та ділянках, де для безпечного виконання робіт необхідно користуватися запобіжним (страхувальним) поясом.
13	"Прохід тут"		Встановлюється на територіях та ділянках, де дозволяється прохід.

14	"Загальна небезпека" (інші дії необхідні до виконання)		Встановлюється в місцях для зазначення про необхідність виконання дій, що не визначені цими Правилами (таблиця 5). Цей знак повинен застосовуватися разом з пояснюючими написами на знаках додаткової інформації.
15	"Курити тут"		Встановлюється біля місць, що визначені на виробництві для куріння.
16	"Проїзд тут"		Встановлюється на територіях та ділянках, де дозволяється проїзд виробничого транспорту.

5.6. Вказівні знаки – знаки, що вказують напрямок руху працівників або на розташування певного місця (об'єкту).

В таблиці 6 наведені основні вказівні знаки.

Таблиця 6

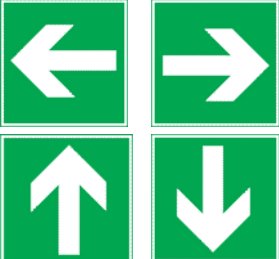

№№	Назва (сміслові значення) знака	Зображення знака	Місце встановлення знака
1	"Службовий прохід"		Встановлюється вздовж маршруту проходу працівників в зоні залізничних колій та вказує напрямок руху.

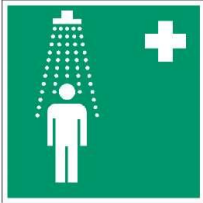

2	"Місце зберігання чалочних пристроїв"		Встановлюється в місцях, що відведені для складання чалочних пристроїв.
3	"Напрямок до найближчого місця укриття"	 	Встановлюється на залізничних мостах, що мають площадки-сховища, та в тунелях, що мають ніші та камери. Вказує напрямок руху до цих об'єктів.
4	"Місце приймання їжі"		Встановлюється на дверях кімнат приймання їжі, а також на місцях, що відведені для цих цілей у виробничих приміщеннях.

5.7. Рятувальні знаки – знаки, що вказують напрямок до:
 шляхів евакуації і/або аварійного виходу;
 пункту (засобів) першої допомоги чи рятувальних засобів.
 В таблиці 7 наведені основні рятувальні знаки.

Таблиця 7

№№	Назва (сміслові значення) знака	Зображення знака	Місце встановлення знака
1	"Напрямок руху до безпечного виходу" (праворуч, ліворуч)	 	Встановлюється на стінах приміщень для позначення напрямку руху до евакуаційного виходу.

2	"Вказівник дверей евакуаційного виходу" (правосторонній, лівосторонній)		Встановлюється над дверима евакуаційних виходів.
3	"Напрямок до евакуаційного виходу прямо"		Встановлюється над проходами, прорізами та в приміщеннях великих за площиною. Розташовується на верхньому рівні або кріпиться до стелі.
4	Стрілка-показчик напрямку руху (використовується лише як додатковий знак до знаків 5-12 таблиці 7) та позначає: - ліворуч звідси, праворуч звідси: - прямо, назад:		Розташовується ліворуч/праворуч від знаків 5-12 таблиці 7. Розташовується над/знизу від знаків 5-12 таблиці 7.
5	"Евакуаційний вихід тут" (лівосторонній, правосторонній)		Встановлюється над дверима (або на дверях) евакуаційних виходів, що відчиняються з лівого/правого боку. Можуть встановлюватися на стінах разом із стрілкою-показчиком напрямку руху (знак 4 таблиці 7) для позначення напрямку руху до евакуаційного виходу.
6	"Вказівник виходу"		Встановлюється над дверима евакуаційних виходів. Можуть встановлюватися на стінах разом із стрілкою-показчиком напрямку руху (знак 4 таблиці 7) для позначення напрямку руху до евакуаційного виходу.
7	"Вказівник запасного виходу"		Встановлюється над дверима запасних виходів. Можуть встановлюватися на стінах разом із стрілкою-показчиком напрямку руху (знак 4 таблиці 7) для позначення напрямку руху до запасного виходу.

8	"Пункт надання першої допомоги", "Аптечка першої медичної допомоги"		Встановлюється на стінах, дверях приміщень, де може бути надано першу допомогу. Встановлюється на стінах, дверях приміщень для позначення місць розміщення аптечок першої медичної допомоги. Можуть встановлюватися на стінах разом із стрілкою-показчиком напрямку руху (знак 4 таблиці 7) для позначення напрямку руху до цих об'єктів.
9	"Ноші"		Встановлюється на дверях та стінах приміщень, в місцях розміщення засобів виносу (евакуації) потерпілих. Можуть встановлюватися на стінах разом із стрілкою-показчиком напрямку руху (знак 4 таблиці 7) для позначення напрямку руху до цих об'єктів.
10	"Аварійний душ"		Встановлюється на дверях і стінах в місцях розташування душових тощо. Можуть встановлюватися на стінах разом із стрілкою-показчиком напрямку руху (знак 4 таблиці 7) для позначення напрямку руху до цих об'єктів.
11	"Телефонний апарат для аварійних викликів"		Встановлюється на дверях і стінах в місцях розташування телефонного зв'язку для здійснення екстрених викликів. Можуть встановлюватися на стінах разом із стрілкою-показчиком напрямку руху (знак 4 таблиці 7) для позначення напрямку руху до цих об'єктів.
12	"Пристрій для промивання очей"		Встановлюється на дверях і стінах в місцях розташування пристроїв для промивання очей. Можуть встановлюватися на стінах разом із стрілкою-показчиком напрямку руху (знак 4 таблиці 7) для позначення напрямку руху до цих об'єктів.
13	"Стрілка напрямку на шляхах евакуації"		Використовується лише із знаком 5 таблиці 7 для вказування напрямку до виходу, який можна використовувати в разі надзвичайної ситуації.

5.8. Знаки пожежної безпеки – знаки, що використовуються у сфері протипожежного захисту та пожежогасіння.

Оформлення знаків пожежної безпеки повинне відповідати ДСТУ ISO 6309:2007.

В таблиці 8 наведені основні знаки пожежної безпеки.

Таблиця 8

№№	Назва (сислове значення) знака	Зображення знака	Місце встановлення знака
1	Стрілка-показчик напрямку руху (використовується лише як додатковий знак до знаків 2-6 таблиці 8) та позначає: - ліворуч звідси, праворуч звідси: - прямо, назад:		<p>Розташовується ліворуч/праворуч від знаків 2-6 таблиці 8.</p> <p>Розташовується над/знизу від знаків 2-6 таблиці 8.</p>
2	"Пристрій ручного вмикання"		<p>Встановлюється для позначення місць розташування ручного пожежного сповіщувача або пристрою ручного керування системи протипожежного захисту. Можуть встановлюватися разом із стрілкою-показчиком напрямку руху (знак 1 таблиці 8) для позначення напрямку руху до цих об'єктів.</p>
3	"Телефон, що його використовують у разі надзвичайної ситуації"		<p>Встановлюється для позначення місця розташування телефону, придатного оповіщувати в разі пожежі. Можуть встановлюватися разом із стрілкою-показчиком напрямку руху (знак 1 таблиці 8) для позначення напрямку руху до цих об'єктів.</p>
4	"Вогнегасник"		<p>Встановлюється у місцях розташування засобів пожежогасіння (вогнегасників). Можуть встановлюватися разом із стрілкою-показчиком напрямку руху (знак 1 таблиці 8) для позначення напрямку руху до цих об'єктів.</p>

5	"Пожежний рукав", "Пожежний кран-комплект"		Встановлюється у місцях розташування пожежних кранів-комплектів. Можуть встановлюватися разом із стрілкою-показчиком напрямку руху (знак 1 таблиці 8) для позначення напрямку руху до цих об'єктів.
6	"Драбина" (пожежна)		Встановлюється у місцях розташування пожежних драбин. Можуть встановлюватися разом із стрілкою-показчиком напрямку руху (знак 1 таблиці 8) для позначення напрямку руху до цих об'єктів.
7	"Комплект обладнання для пожежогасіння"		Знак використовується для запобігання збільшенню кількості знаків, що позначають окреме пожежне обладнання.
8	"Заборонено гасити водою"		Встановлюється в місцях розташування електрообладнання, складах та інших місцях, де у випадках пожежі гасити водою заборонено.
9	"Не захарашувати"		Встановлюється у тих місцях, де захарашення може становити загрозу шляхам евакуації, аварійним виходам, доступу до обладнання для пожежогасіння.
10	"Заборонено користуватися відкритим полум'ям (вогнем)"		Встановлюється на: - вхідних дверях, стінах приміщень, дільниць, робочих місць, ємностях, виробничій тарі, де куріння або користування відкритим полум'ям може спричинити небезпеку пожежі або вибуху; - на кришках акумуляторних відділень (ящиків) тягового

			рухомого складу або пасажирських вагонів; - у всіх виробничих і складських приміщеннях у тому числі місцях, де подається рухомий склад під вивантаження та навантаження вибухопожежонебезпечних вантажів.
11	"Заборонено курити"		Встановлюється на дверях та стінах приміщень, дільниць, де є в наявності горючі та легкозаймисті речовини, або в приміщеннях, де куріння може спричинити небезпеку пожежі.
12	"Напрямо до місця розташування обладнання для пожежогасіння або пристрою оповіщення"		Використовувати лише із знаками 2-7 таблиці 8 для вказування напряму місця розташування обладнання для пожежогасіння або пристроїв оповіщення.

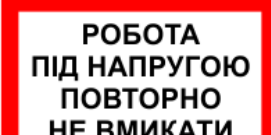

5.9. Знаки та плакати електробезпеки – знаки та плакати, що використовуються в електроустановках та призначені попередити про небезпеку ураження електричним струмом.

Оформлення знаків та плакатів електробезпеки повинно відповідати НПА ОП 40.1-1.07-01 Правила експлуатації електрозахисних засобів, затверджені наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 05.06.2001 № 253.

В таблиці 9 наведені знаки та плакати електробезпеки.

Таблиця 9

№№	Назва (сміслові значення) плаката/знака	Зображення плаката (знака)	Місце встановлення плаката (знака)
1	"Не вмикати працюють люди" (заборона подавання напруги на робоче місце)		Забороняючий плакат застосовується в електроустановках всіх класів напруг. Вивішується на приводах роз'єднувачів, відокремлювачів і вимикачів навантаження, на ключах і кнопках дистанційного керування, на комутаційній апаратурі до 1000 В (автоматах, рубильниках, вимикачах), у разі помилкового вмикання яких може подаватись напруга на робоче місце. На приєднаннях до 1000 В, що не мають у схемі комутаційних апаратів, плакат вивішується біля знятих запобіжників.

2	"Не вмикати робота на лінії" (заборона подавання напруги на лінію, де працюють люди)		<p>Забороняючий плакат застосовується в електроустановках всіх класів напруг.</p> <p>Вивіщується на приводах, кнопках і ключах керування тих комутаційних апаратів, у разі помилкового вмикання яких може бути подана напруга на повітряну або кабельну лінію, де виконують роботу працівники.</p>
3	"Не відкривати працюють люди" (заборона подавання стисненого повітря, газу"		<p>Забороняючий плакат застосовується в електроустановках підстанцій.</p> <p>Вивіщується на засувках:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повітропроводів до повітрозбірників і до пневматичних приводів вимикачів та роз'єднувачів, у разі помилкового відкривання яких може подаватись стиснене повітря на працівників або може бути приведено в дію вимикач або роз'єднувач, де виконують роботу працівники; - водневих, вуглекислотних та інших трубопроводів, у разі помилкового відкривання яких може виникнути небезпека для працівників.
4	"Робота під напругою повторно не вмикати" (заборона повторного ручного вмикання вимикачів повітряних ліній після автоматичного вимкнення їх без погодження з виконавцем робіт)		<p>Забороняючий плакат вивіщується на ключах керування вимикачів повітряних ліній, що ремонтуються, у разі виконання ремонтних робіт під напругою</p>
5	"Обережно! Електрична напруга" (попередження про небезпеку ураження електричним струмом)		див. знак 7 таблиці 4
6	"Обережно! Електрична напруга" (попередження про небезпеку ураження електричним струмом)		Знак вивіщується на залізобетонних опорах.

7	<p>"Стій! Напруга" (попередження про небезпеку ураження електричним струмом)</p>		<p>Забороняючий плакат застосовується в електроустановках всіх класів напруги підстанцій.</p> <p>В закритих розподільних пристроях (ЗРУ) вивішуються:</p> <ul style="list-style-type: none"> - на захисні тимчасові огороження струмовідних частин, що перебувають під робочою напругою (коли знято постійну огорожу); - на тимчасових огороженнях, що встановлюються у проходах, куди не слід заходити; - на постійних огороженнях камер, суміжних з робочим місцем. <p>У відкритих розподільних пристроях (ВРУ) плакат вивішується:</p> <ul style="list-style-type: none"> - на канатах і шнурах, які обгороджують робоче місце, під час виконання робіт із землі; - на конструкціях біля робочого місця на шляху до найближчих струмовідних частин, що перебувають під напругою.
8	<p>"Випробування небезпечно для життя" (попередження про небезпеку ураження електричним струмом під час проведення випробувань підвищеною напругою)</p>		<p>Попереджуючий плакат вивішуються написом назовні на обладнанні, на огороженнях струмовідних частин під час підготовки робочого місця для проведення випробування підвищеною напругою.</p>
9	<p>"Не вилазь уб'є" (попередження про небезпеку піднімання по конструкціях, при якому можливе наближення до струмовідних частин, що перебувають під напругою)</p>		<p>Забороняючий плакат вивішуються в розподільних пристроях (РУ) на конструкціях, суміжних з тією, яка призначена для піднімання працівників на робоче місце, що розміщене на висоті.</p>
10	<p>"Працювати тут" (зазначення робочого місця)</p>		<p>Вказівний плакат застосовується в електроустановках підстанцій. Вивішується на робочому місці. У відкритих розподільних пристроях (ВРУ) за наявності захисних огорожень робочого місця вивішують в місці проходу за огороження.</p>

11	"Вилазити тут" (зазначення безпечного шляху піднімання на робоче місце, що розміщене на висоті)		Вказівний плакат вивішується на конструкціях або стаціонарних драбинах, по яких дозволяється підніматись на робоче місце, що розміщене на висоті.
12	"Заземлено" (зазначення про недопустимість подавання напруги на заземлені частини електроустановки)		Плакат застосовується в електроустановках підстанцій. Вивішується на приводах роз'єднувачів, відокремлювачів і вимикачів навантаження, у разі помилкового вмикання яких може подаватись напруга на заземлену частину електроустановки, а також на ключах і кнопках дистанційного керування.
13	"Висока напруга! Небезпечно для життя" (попередження про небезпеку ураження електричним струмом)		Плакат вивішується на запобіжних щитах, які встановлені на шляхопроводах та пішохідних мостах, що розташовані над електрифікованими коліями.

5.10. Знаки додаткової інформації – знаки, що призначені для доповнення або пояснення значення основних знаків безпеки, визначених в таблицях 3-9 цих Правил.

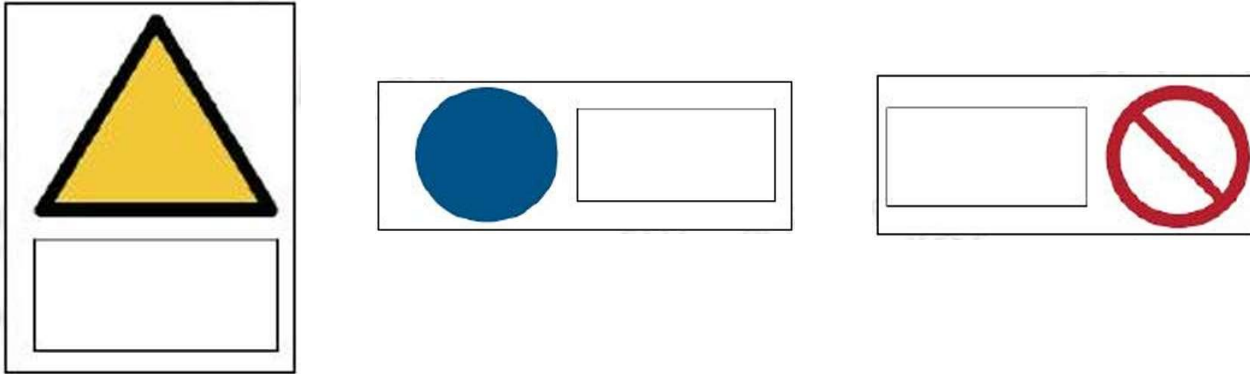
5.10.1. Знаки додаткової інформації оформлюються відповідно до ДСТУ ISO 3864-1:2005.

Основні види знаків додаткової інформації наведені в таблиці 10.

Таблиця 10

Вид знака додаткової інформації	Опис параметрів знака додаткової інформації
	Колір фону: білий або колір безпеки знака безпеки (таблиця 2). Колір символу або тексту: відповідний контрастний колір до кольору фону (таблиця 2). Край: білий.
	Колір фону: білий або колір безпеки знака безпеки (таблиця 2). Колір символу або тексту: відповідний контрастний до кольору фону (таблиця 2). Край: білий. Межа: чорна.

5.10.2. Додатковий знак розташовується нижче, праворуч або ліворуч від основного знака безпеки.

5.10.3. Шрифти для написів на знаках та виконання написів повинні відповідати ДСТУ 4100:2014 "Безпека дорожнього руху. Знаки дорожні. Загальні технічні умови. Правила застосування".

5.11. Знаки (дорожні), що регулюють рух автотранспорту на території підрозділів залізничного транспорту, повинні відповідати та застосовуватися відповідно до ДСТУ 4100:2014 та Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306.

5.12. Знаки безпеки, які повинні використовуватися в приміщеннях у темний час доби або в умовах недостатньої видимості, повинні бути додатково освітлені.

6. ВИБІР МІСЦЯ РОЗТАШУВАННЯ ЗНАКІВ БЕЗПЕКИ

6.1. Знаки безпеки необхідно встановлювати на території підрозділів залізничного транспорту, у всіх складських та виробничих приміщеннях у тому числі місцях, де подається рухомий склад під вивантаження та навантаження вибухопожежонебезпечних вантажів, будівельних майданчиках, на робочих місцях й виробничому обладнанні, а також під час виконання монтажних і налагоджувальних робіт, де виробнича обстановка потребує постійного нагадування працюючим про:

- можливу небезпеку;
- заборони певних дій;
- необхідність застосування засобів індивідуального захисту тощо.

6.2. Знаки безпеки можуть встановлюватися на стінах, огорожах, дверях та інших вертикальних площинках, на елементах конструкцій рухомого складу, обладнанні та спорудах, на тарі та стінках ємностей, на опорах контактної мережі, освітлювальних вежах, на спеціальних стійках.

6.3. Знаки безпеки, встановлені на воротах та входних дверях приміщення, поширюють свою дію на все приміщення. Знаки безпеки, встановлені біля в'їзду (входу) на об'єкт (дільницю), поширюють свою дію на об'єкт (дільницю) в цілому. Для обмеження дії знаку необхідно надавати відповідну вказівку в пояснюючому написі (знак додаткової інформації).

6.4. Знаки безпеки повинні виділятися на фоні, що його оточує, та розташовуватися в полі зору людини.

Знаки безпеки повинні бути розташовані таким чином, щоб вони були гарно помітні та не створювали перешкод під час виконання робіт, не заважати руху людей, транспорту, переміщенню вантажів тощо.

6.5. Розташування знаків безпеки в зоні залізничних колій повинно виключати можливість їх сприйняття в якості сигналів, що відносяться до руху поїздів і маневрової роботи, а також не погіршують видимість сигнальних приладів, показників та знаків.

6.6. На місцях та дільницях, що є тимчасово небезпечні, необхідно встановлювати переносні знаки безпеки та тимчасові огороження, пофарбовані у кольори безпеки.

Переносні знаки та огороження в місцях тимчасової небезпеки повинні бути зняті, після того, як закінчується необхідність в їх застосуванні.

6.7. Розміри знаків безпеки визначаються в залежності від максимальної відстані, з якої цей знак повинен сприйматися людиною, та визначається відповідно до ДСТУ ISO 3864-1:2005.

7. МАРКУВАННЯ БЕЗПЕКИ НА СПОРУДАХ ТА ПРИСТРОЯХ

7.1. На місцях, де існує небезпека падіння, наштотування на перешкоду, потрапляння під падаючий предмет, та з метою позначення небезпечних зон, об'єктів наноситься маркування безпеки, що позначається смугами однакової ширини, що чергуються, з кольору безпеки та контрастного до нього кольору. Смуги наносяться під кутом 45 градусів.

Основні види маркування безпеки наведено в таблиці 11.

Таблиця 11

№№	Графічний вид маркування безпеки	Комбінації кольорів	Назва та смислове значення маркування безпеки
1.		Жовтий та контрастний чорний	"Попереджуюче маркування безпеки" Індикація про потенційну небезпеку, небезпечні місця (ризик зіткнення, ковзання, падіння вантажу, бути затиснутим) або перепону.
2.		Червоний та контрастний білий	"Забороняюче маркування безпеки", "Протипожежне маркування" Індикація заборони або місцезнаходження протипожежного обладнання. Позначення місць, куди вхід заборонено.
3.		Синій та контрастний білий	"Зобов'язуюче маркування безпеки" Індикація про зобов'язуючі інструкції.
4.		Зелений та контрастний білий	"Маркування про безпеку" Індикація про безпеку та безпечні місця.

7.2. Керівник підрозділу залізничного транспорту повинен забезпечити наявність маркування безпеки та підтримування його в належному стані.

На території залізничних станцій наявність маркування безпеки на спорудах, будівлях та пристроях станційного господарства (електропостачання, колійному, сигналізації, зв'язку і обчислювальної техніки, водопостачання і каналізації, пасажирському, вантажному, вагонному та локомотивному) повинен забезпечити балансоутримувач цих споруд чи об'єктів.

7.3. В якості попереджувального маркування безпеки залізничних споруд та обладнання застосовуються жовто-чорні смуги (маркування №1 таблиця 11). Ширина смуг від 30 до 200 мм, в залежності від розміру об'єкта, на який наноситься забарвлення.

В залежності від розмірів та місця розташування об'єктів попереджувальне маркування безпеки може бути нанесено на всю поверхню або лише на окремі її частини. Обладнання, що має невеликі розміри, може бути пофарбовано тільки в жовтий колір (без чорних смуг).

7.4. Попереджувальне маркування безпеки у виробничих приміщеннях та поза будівлями наноситься на:

елементи будівельних конструкцій (негабаритні проїзди, колони, конструкції, що виступають) або виробниче обладнання з метою виключення випадків зіткнення виробничого транспорту з елементами будівель або конструкціями обладнання (рисунок 1). Ширина смуги попереджувального маркування не менше 200 мм, довжина – від 1 до 2 м від рівня підлоги. Ширина жовтих і чорних смуг – від 100 до 200 мм;

Рисунок 1

низькорозташовані елементи будівель або обладнання (нижче 2 м від рівня підлоги) з метою привертання уваги працівників до цих елементів та виключення випадків травмування голови (рисунок 2). Попереджувальне маркування наноситься вздовж усього небезпечного елемента, що створює загрозу травмування. Ширина смуги маркування не менше 200 мм. Ширина жовтих і чорних смуг - від 100 до 200 мм;

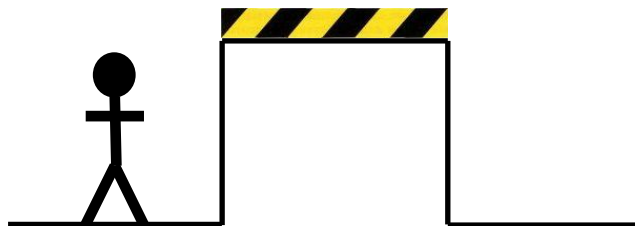

Рисунок 2

штучних нерівностях підлоги з метою попередження працівників про небезпеку спіткнутися (рисунок 3). Попереджувальне маркування наноситься в місцях, де є рух

працівників, вздовж всієї нерівності. Ширина смуги маркування не менше 200 мм. Ширина жовтих і чорних смуг - від 100 до 200 мм.

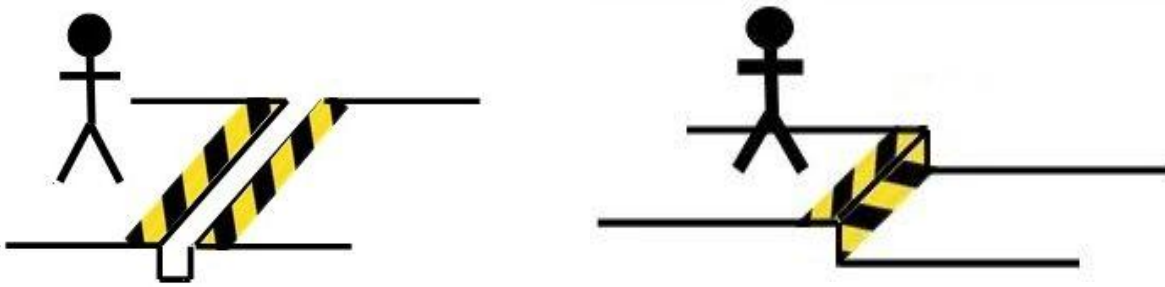

Рисунок 3

7.5. Попереджувальне маркування безпеки в зоні залізничних колій

7.5.1. Попереджувальне маркування безпеки в зоні залізничних колій повинне бути нанесено на споруди та обладнання, які можуть стати джерелами небезпеки для працівників, які перебувають або переміщуються в зоні залізничних колій.

До таких об'єктів відносяться:

- споруди та обладнання, що розташовані з відступом від габаритів наближення споруд С та Сп (ДСТУ Б В.2.3-29:2011 (ГОСТ 9238-83, MOD) Габарити наближення будівель і рухомого складу залізниць колії 1520 (1524) мм);
- споруди та обладнання, розташовані так, що створюється небезпека вразі перебування працівників між цими спорудами чи обладнанням та залізничним рухомих складом;
- самохідні ремонтні установки та машини;
- місця, де подається рухомий склад під навантаження або вивантаження вибухопожежонебезпечних вантажів.

Попереджувальне забарвлення споруд та обладнань, розташованих з порушенням габариту наближення споруд, не відмінняє встановлення попереджувального знака "Обережно! Негабаритне місце" (знак 1 таблиці 4).

Споруди та обладнання, що розташовані на перегонах, попереджувальне забарвлення можуть не мати.

7.5.2. Застосування попереджувального забарвлення об'єктів не повинне заважати правильному сприйняттю сигналів, що відносяться до руху поїздів і маневрової роботи.

7.5.3. На стінах будівель блокпостів, стрілочних постів, цехів, складів, реостатних будок, на платформах, різних огорожах та на інших спорудах, що перебувають на відстані менше 3 м від рейки залізничної колії, попереджувальне маркування безпеки наноситься окремими ділянками на кутах цих об'єктів. Розміри ділянок попереджувального маркування безпеки повинні бути не менше 0,5 м по горизонталі та 1 м по вертикалі. Ширина жовтих і чорних смуг повинна бути від 100 до 200 мм. Ділянки з попереджувальним маркуванням безпеки необхідно розташовувати на висоті не більше 2 м від рівня головки рейки.

В разі великої довжини споруди або будівлі вздовж залізничної колії (більше 15 м) на неї через кожні 15-20 м потрібно наносити попереджуваче маркування безпеки прямокутними ділянками розміром 0,5м по горизонталі та 1м по вертикалі (рисунок 4).

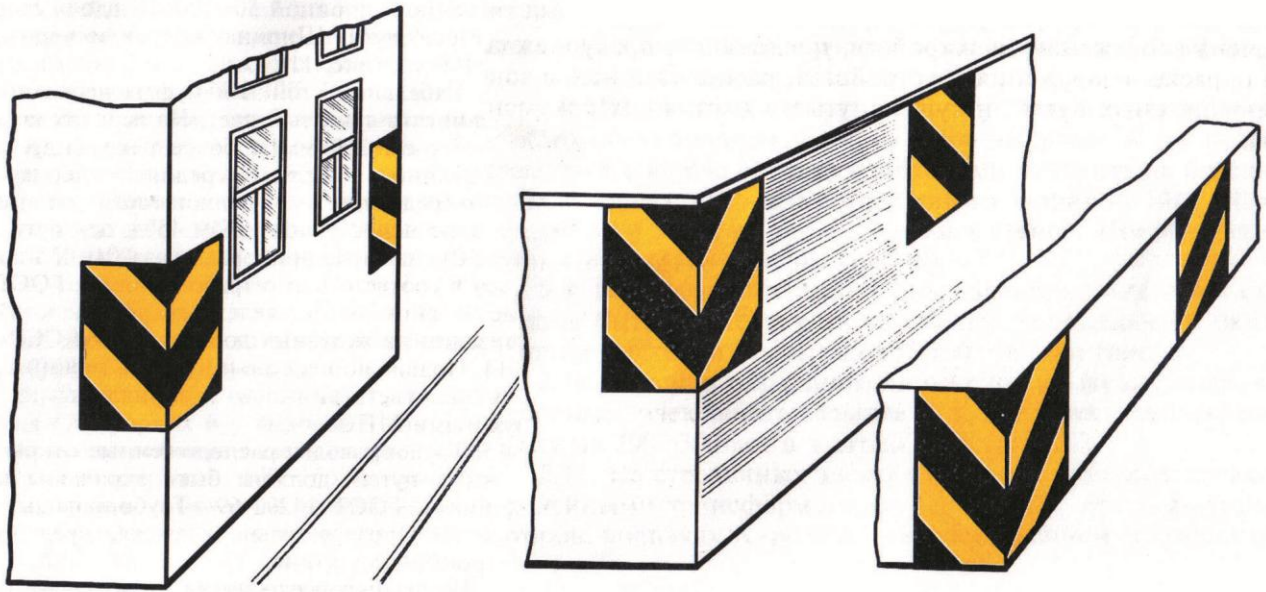

Рисунок 4

7.5.4. На опорах контактної мережі, ліній електропередачі, щоглах освітлювальних пристроїв та гучномовних пристроїв, а також на опорах різних споруд (естакад промивально-пропарювальних станцій, технологічних платформ, мостів, шляхопроводів, підкранових колій тощо) попереджуваче маркування безпеки наноситься з усіх боків на висоті від 1 м до 2 м над рівнем головки рейки. Ширина жовтих і чорних смуг повинна бути від 100 до 200 мм. На опорах круглого перерізу забарвлення можна наносити тільки з боку, зверненого до ближньої рейки колії. При цьому ширина поверхні, на котру наноситься попереджуваче маркування безпеки, по горизонталі повинно бути не менше половини окружності опори. В місцях, де один за одним йде декілька опор (естакади, мости, шляхопроводи тощо) попереджуваче маркування безпеки може бути нанесено лише на крайні опори (рисунок 5).

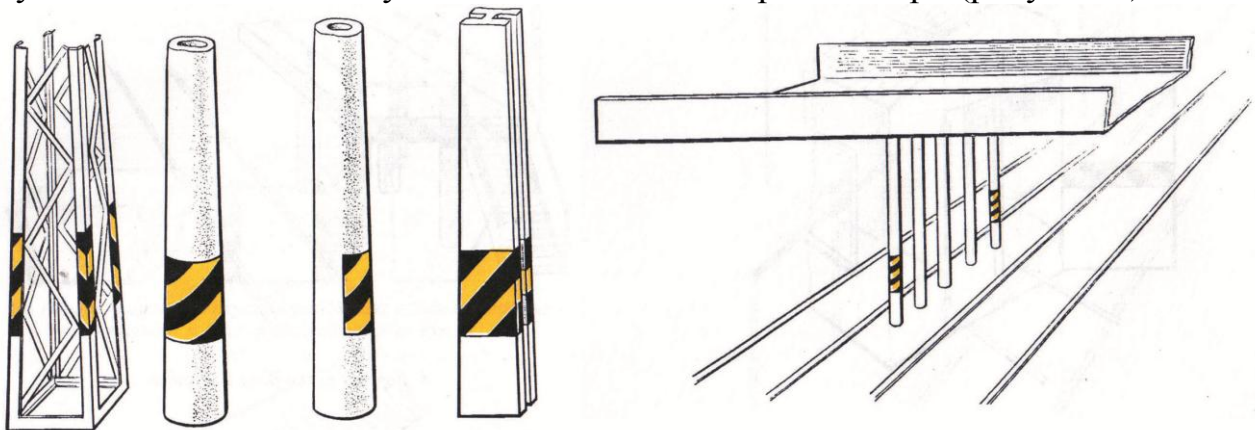

Рисунок 5

7.5.5. На технологічних платформах у цехах депо та заводів, платформах естакад промивочно-пропарювальних станцій, рамах складів, а також на пасажирських платформах попереджуваче маркування безпеки наносять на торцях

вздовж всієї платформи. Ширина жовтих і чорних смуг повинна бути від 100 до 150 мм (рисунок 6).

Рисунок 6

Вздовж краю технічних платформ та естакад, де відсутні огороження, необхідно наносити суцільну смугу жовтого кольору шириною від 150 до 200 мм з метою попередження про небезпеку падіння з висоти (рисунок 7).

Рисунок 7

7.5.6. На воротах будинків депо та заводів попереджуваче маркування безпеки наносять на внутрішньому боці кожної стулки по всій її довжині, на горизонтальній ділянці шириною від 200 до 300 мм, що розташовується на висоті 2 м від нижнього краю стулки. Ширина смуг повинна бути від 100 до 150мм (рисунок 8).

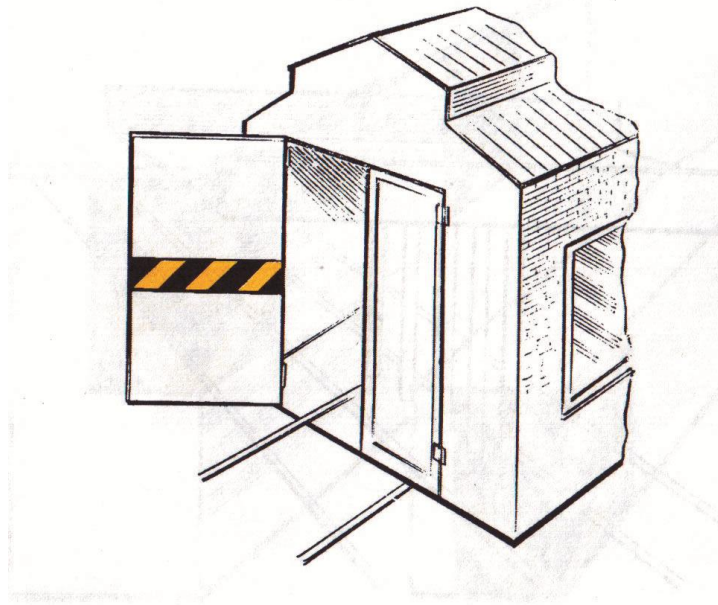

Рисунок 8

7.5.7. На бункерах для поїзних документів, стелажах для інструмента, матеріалів та запасних частин, релейних та батарейних шафах, контейнерах для збору сміття тощо попереджуваче маркування безпеки наноситься у вигляді вертикальної кайми шириною від 50 до 100 мм на кутах цих об'єктів. Ширина жовтих і чорних смуг в каймі повинна бути від 50 до 100 мм. При висоті обладнання більше 2 м ця кайма повинна починатися на висоті 1 м та закінчуватись на висоті 2 м над рівнем головки рейки. Якщо вищевказане обладнання розташоване на узбіччі колії, то попереджуваче маркування безпеки наносять на кутах, звернених до рейок (рисунок 9).

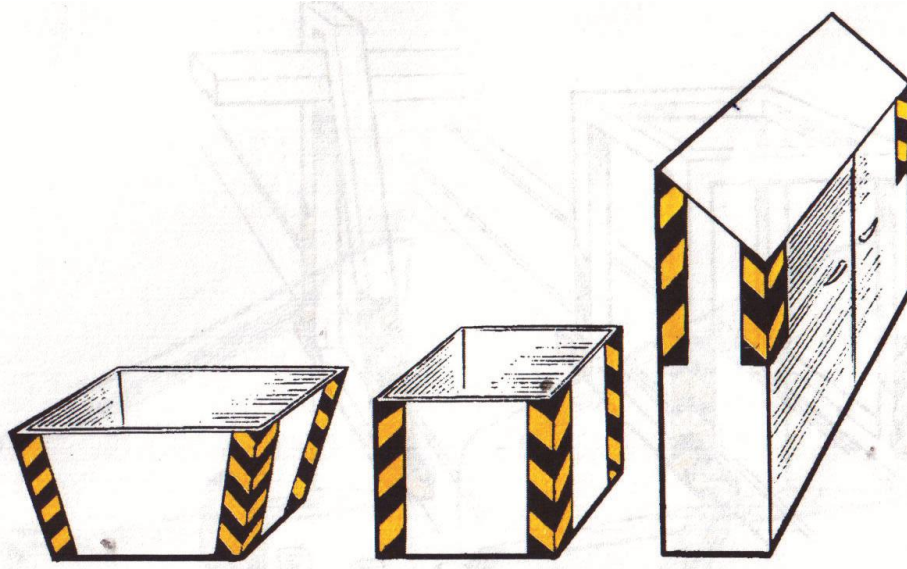

Рисунок 9

7.5.8. Поруччя, поручні та інші огороження, що встановлені на технологічних платформах та в місцях виходів до залізничних колій, фарбують жовтими і чорними смугами шириною від 100 до 150 мм (рисунок 10).

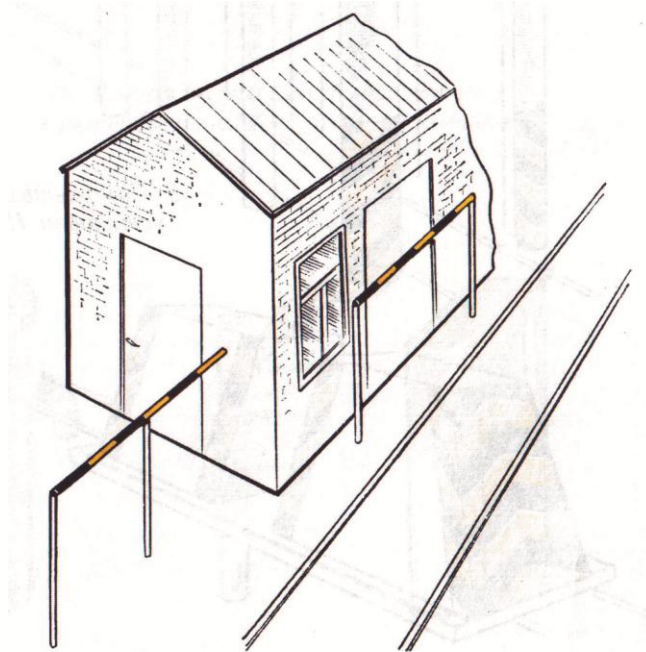

Рисунок 10

7.5.9. На козлових кранах, самохідних ремонтних машинах (типу "Донбас" та подібних), мийних машинах попереджуваче маркування безпеки наносять на опори, зовнішні боки кутових вертикальних стояків, кожуха кутових щитків мийних машин висотою до 2 м від рівня головки рейки. Ширина жовтих та чорних смуг повинна бути від 100 до 150 мм (рисунок 11).

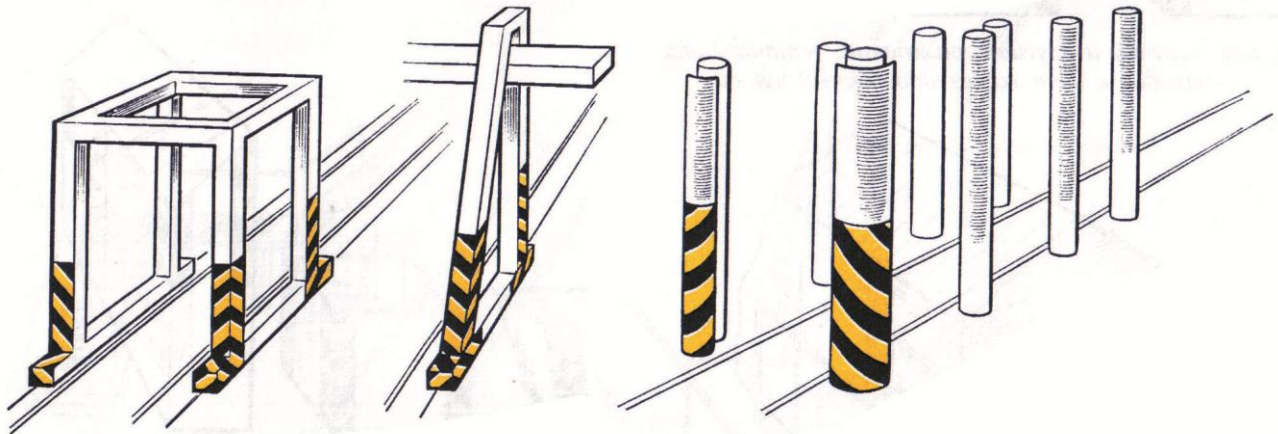

Рисунок 11

7.5.10. На самохідних ремонтних установках пунктів технічного огляду вагонів (типу "Курган" та подібних) попереджуваче маркування безпеки необхідно наносити на передню і задню стінки кузова та у вигляді кайми шириною від 100 до 150 мм на передньому і задньому зрізах бічних стінок. Ширина жовтих і чорних смуг від 100 до 150 мм (рисунок 12).

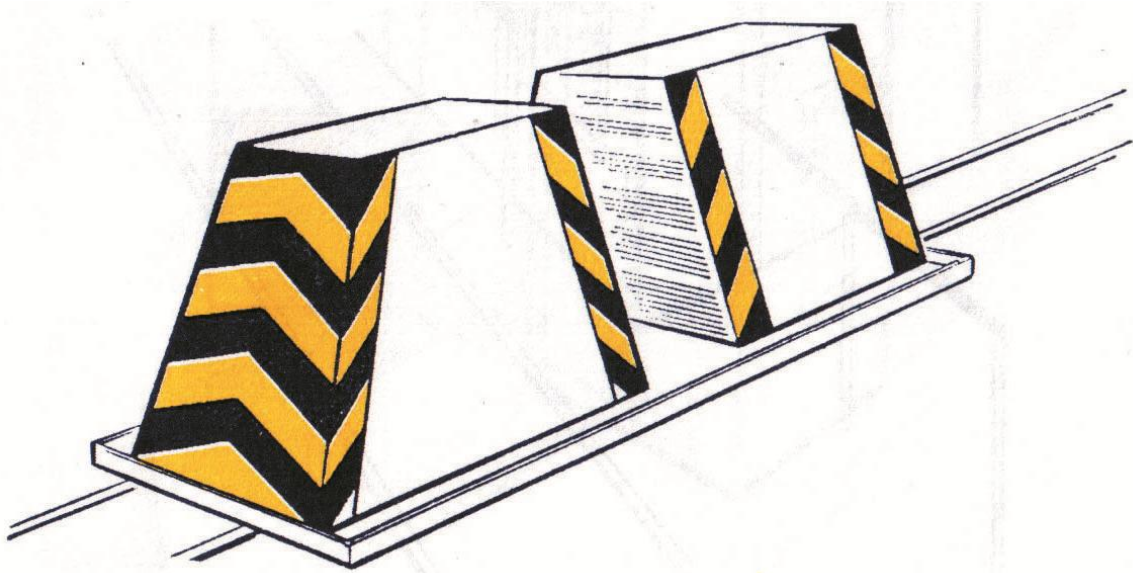

Рисунок 12

7.5.11. Поверхні стаціонарних електродомкратів та ставлюг повинні бути повністю покриті попереджувачим маркуванням безпеки. Ширина жовтих і чорних смуг від 100 до 150 мм (рисунок 13).

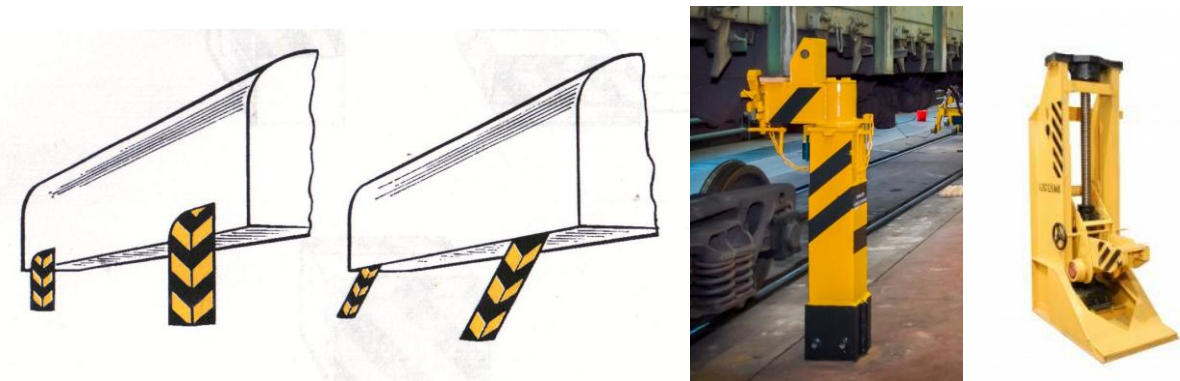

Рисунок 13

7.5.12. Колонки різного призначення (повітря-, водо-, маслорозбірні, електроживлення тощо) повинні бути пофарбовані зверху у жовтий колір на висоту від 200 до 300 мм (рисунок 14).

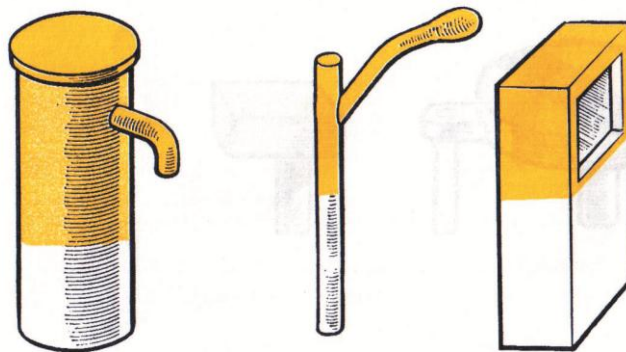

Рисунок 14

7.5.13. На стрілочних електроприводах, колійних ящиках, дросель-трансформаторах та їх захисних пристроях, ковпаках пристроїв централізованого обдування стрілок, польовому обладнанні засобів автоматичного контролю технічного стану рухомого складу під час руху поїзда попереджувальне маркування безпеки необхідно наносити на вертикальні стінки, перпендикулярні до осі колії, та на кришки каймою шириною від 50 до 100 мм уздовж боку, перпендикулярного до осі колії. Ширина жовтих і чорних смуг повинна бути від 50 до 100 мм (рисунок 15).

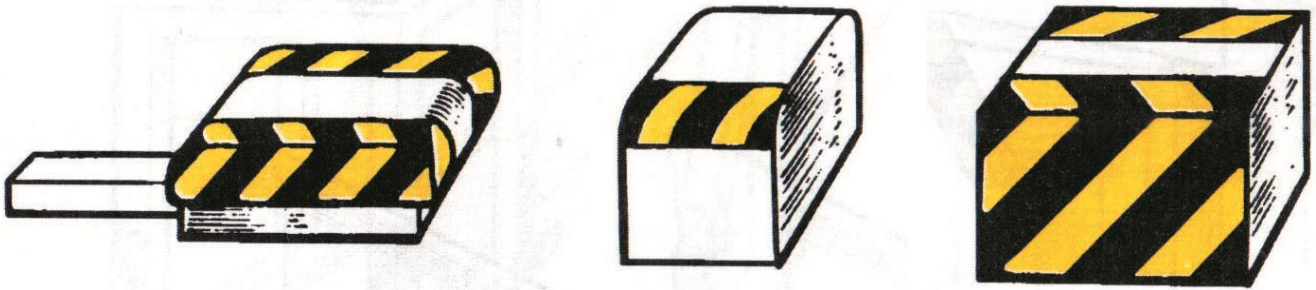

Рисунок 15

7.5.14. Кабельні стояки і муфти невеликих розмірів необхідно фарбувати в жовтий колір. На верхніх кришках кабельних муфт діаметром більше ніж 300 мм рекомендується наносити три смуги: крайні - жовті, середня - чорна. Ширина смуг повинна визначатися залежно від діаметра муфти. Напрямок смуг - під кутом 45 градусів до осі колії (рисунок 16).

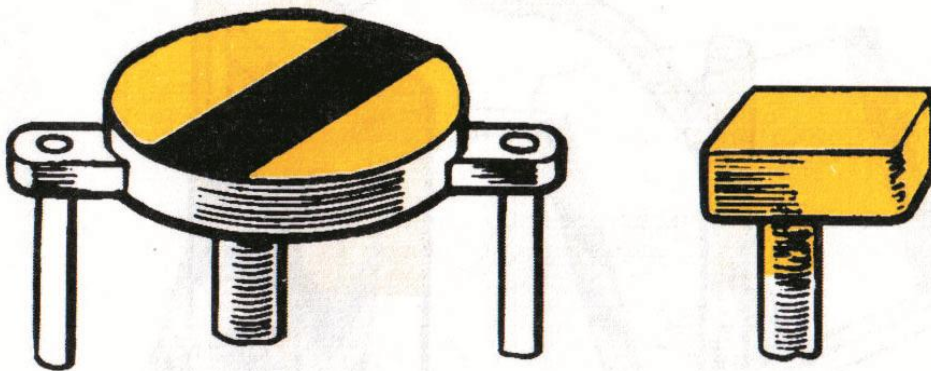

Рисунок 16

8. КОЛЬОРОВЕ МАРКУВАННЯ ОБЛАДНАННЯ

8.1. Трубопроводи

8.1.1. Трубопроводи (включаючи з'єднувальні частини та арматуру) повинні мати розпізнавальне забарвлення з метою швидкого визначення речовини, що транспортується в них, полегшення керування виробничими процесами та забезпечення безпеки праці.

8.1.2. Трубопроводи, розташовані у виробничих будівлях та поза них, повинні бути пофарбовані відповідно до вимог ГОСТ 14202-69 "Трубопроводи промислових підприємств. Оповісний окраска, попереджувальні знаки і маркіровочні щитки".

В таблиці 12 наведено позначення розпізнавального забарвлення, що застосовується для позначення рідини, що транспортується всередині, та не застосовується на трубопроводів та коробів з електропроводкою.

Таблиця 12

№№	Забарвлення та напис на трубопроводі	Колір забарвлення трубопроводу	Напис з назвою речовини, що транспортується, та колір напису		Колір стрілок-вказівок напрямку руху речовини
			речовина	колір	
1	вода	зелений	вода	білий	білий
2	пара	(червоний)	пара	білий	білий
3	повітря	(синій)	повітря	чорний	білий
4	назва газу	(жовтий)	гази горючі, гази негорючі	чорний	чорний
5	назва рідини	(коричневий)	рідини горючі, рідини негорючі	білий	білий
6	назва речовини	(сірий)	інші речовини	чорний	білий

Примітка. Протипожежні трубопроводи незалежно від їх вмісту (вода, піна, пара для гасіння пожежі тощо) повинні фарбуватися в червоний колір.

8.1.3. Розпізнавальне забарвлення трубопроводів необхідно виконувати суцільним по всій поверхні комунікацій (вразі їх невеликої довжини та невеликої

кількості комунікацій навколо) або окремими ділянками (вразі їх великої протяжності).

Якщо застосовується розпізнавальне забарвлення трубопроводів окремими ділянками, то залишкову частину поверхні трубопроводів фарбують в колір стін, перегородок, стель та інших елементів інтер'єру, на фоні яких проходять трубопроводи.

8.1.4. Для позначення напрямку руху речовини, що транспортується трубопроводом, повинна застосовуватися стрілка-вказівник (рисунок 17), що наноситься безпосередньо на трубопровід.

Рисунок 17

Колір стрілки-вказівника наведено в таблиці 12.

8.1.5. На трубопроводи можуть наноситися маркувальні написи, що позначають довідкову інформацію щодо:

речовини, що транспортується в трубопроводі;

тиску всередині трубопроводу;

напрямку транспортування речовин (звідки (джерело, запірно-регулююча арматура) - куди (споживач, запірно-регулююча арматура)).

Написи наносяться на видимій стороні трубопроводів з достатньою частотою по довжині у такій спосіб, щоб їх було добре видно у безпосередній близькості від небезпечних місць (шиберів, місць з'єднання тощо).

8.1.6. Керівництво підрозділу залізничного транспорту повинно забезпечити наявність розпізнавального забарвлення на трубопроводах.

Розпізнавальне забарвлення трубопроводів повинне періодично відновлюватися з урахуванням забезпечення доброї видимості кольорів та написів.

8.2. Газові балони, апаратура для газового зварювання та різання металів, приміщення та шафи для зберігання балонів

8.2.1. Зовнішня поверхня газових балонів повинна мати відповідне розпізнавальне забарвлення та написи з метою швидкого визначення газу, що знаходиться в них, та забезпечення безпеки праці.

В таблиці 13 наведено позначення розпізнавального забарвлення для газових балонів незалежно від їх об'єму та робочого тиску всередині.

Таблиця 13

№№	Забарвлення та напис на балоні	Колір забарвлення газо-вого балона	Назва газу	Напис на газовому балоні	
				текст напису	колір напису
1	азот	чорний	азот	АЗОТ	жовтий
2	стиснене повітря	чорний	повітря	СТИСНЕНЕ ПОВІТРЯ	білий
3	вуглекислота	чорний	вуглекислота	ВУГЛЕКИСЛОТА	жовтий
4	ацетилен	білий	ацетилен	АЦЕТИЛЕН	червоний
5	кисень	блакитний	кисень	КИСЕНЬ	чорний
6	аргон	сірий	аргон	АРГОН	зелений
7	природний газ	червоний	природний газ	ПРИРОДНИЙ ГАЗ	білий
8	пропан (бутан)	червоний	пропан (бутан)	ПРОПАН (БУТАН)	білий

Примітка. Розпізнавальне забарвлення для балонів з іншими газами визначається відповідно до діючих стандартів та технічних умов на виготовлення цих балонів.

8.2.2. Фарбування та нанесення написів на нових балонах здійснюється підприємством-виробником, а під час експлуатації балонів – газонаповнювальними станціями або випробувальними пунктами.

8.2.3. Зовнішня поверхня редукторів та рукавів для газового зварювання та різання металів горючими газами і киснем повинна мати розпізнавальне забарвлення аналогічне до забарвлення балонів, в залежності від газу, для якого ці редуктори та рукави призначені (таблиця 13).

8.2.4. Газорозбірні пости, шафи та двері приміщень для зберігання балонів з горючими газами та киснем повинні мати розпізнавальне забарвлення відповідне забарвленню балонів, які застосовуються або зберігаються в них (таблиця 13).

9. РОЗМІТКА БЕЗПЕКИ

9.1. Розмітка безпеки – це горизонтальна сигнальна розмітка, що наноситься на підлогу у виробничих та складських приміщеннях з метою розділення транспортних і людських потоків, позначення місць складування та стаціонарного обладнання.

9.2. Керівник підрозділу залізничного транспорту повинен забезпечити наявність розмітки безпеки на поверхні підлоги на території виробничих приміщень.

9.3. Пішохідні проходи для працівників – це відокремленні площі на території

виробничих цехів (дільниць), які позначають зону безпечного руху для працівників.

Межі пішохідних проходів з обох боків позначають смугами зеленого кольору вздовж всієї площі проходів. Ширина смуг не менше 100 мм. Посередині проходів на відстані від 10 до 15 м один від одного наносяться знаки безпеки "Прохід тут" (знак 13 таблиця 5) та "В'їзд виробничого транспорту заборонено" (знак 13 таблиця 3) у випадку руху виробничого транспорту поблизу маршрутів прямування працівників.

Ширина пішохідних проходів визначається відповідно до чинних будівельних норм щодо проектування виробничих приміщень, але не менше 1 м.

На рисунку 18 наведено приклад пішохідного проходу.

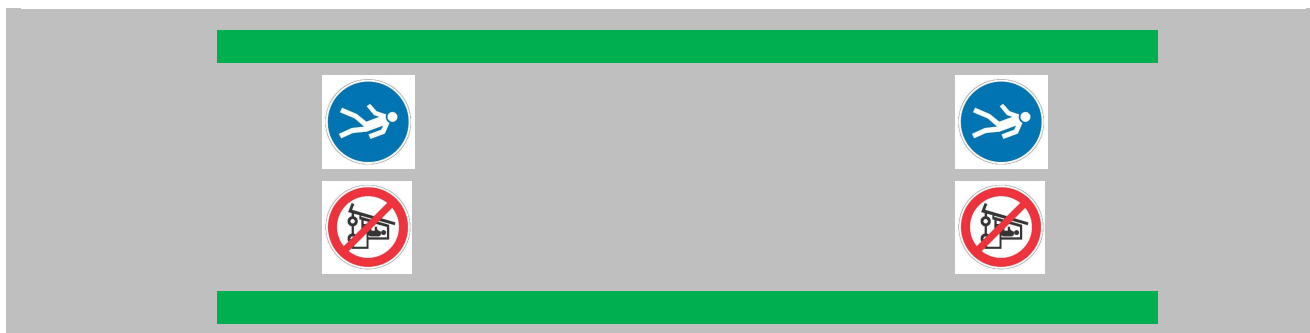

Рисунок 18

9.4. Проїзди для транспорту – це відокремлені площі на території виробничих цехів (дільниць), які призначені виключно для руху виробничого транспорту та є небезпечною зоною для перебування працівників.

Межі проїздів автотранспорту позначаються з обох боків смугами білого кольору вздовж всієї площі проходів. Ширина смуг не менше 100 мм. Посередині проходів на відстані від 10 до 15 м один від одного наносяться знаки безпеки "Проїзд тут" (знак 16 таблиця 5) та "Вхід (прохід) заборонено" (знак 10 таблиця 3) у випадку руху працівників поблизу маршрутів прямування транспорту.

Ширина проїздів визначається в залежності від габаритів і конструкції транспортних засобів, габаритів вантажів, що переміщуються, а також розташування робочих місць.

На рисунку 19 наведено приклад пішохідного проходу.

Рисунок 19

9.5. В місцях перетину пішохідного проходу для працівників та проїзду для транспорту улаштовується пішохідний перехід у вигляді "зебри" зеленого кольору. Співвідношення смуг зебри та наявного пофарбування підлоги повинні складати 1:1.

Перед пішохідним переходом з боку проїзду для транспорту встановлюється знак "Подати звуковий сигнал" (знак 3 таблиця 5), а з боку пішохідного проходу - "Стережися цехового транспорту!" (знак 4 таблиця 4) або "Виробничий транспорт" (знак 14 таблиця 4) чи "Стережися автомобіля!" (знак 3 таблиця 4).

На рисунку 20 наведено приклад пішохідного переходу.

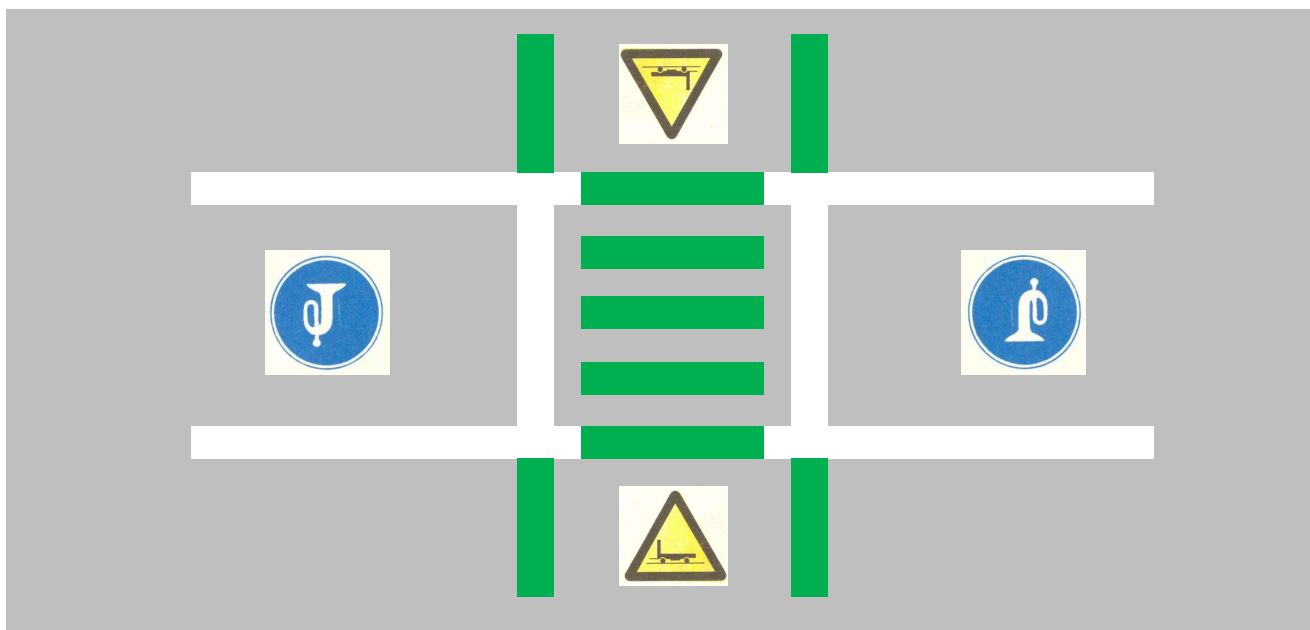

Рисунок 20

9.6. На території виробничих цехів (дільниць), де немає достатньо простору для організації окремих пішохідних проходів для працівників та проїздів для транспорту, улаштовуються зони змішаного руху пішоходів та транспорту, де кожний з учасників повинен дотримуватися свого боку для пересування та повинні прямувати з підвищеною пильністю.

На рисунку 21 наведено приклад зон змішаного руху.

Рисунок 21

Пунктирна смуга для пішохідних проходів: відстань між штрихами – 200 мм, довжина штрихів – 200 мм.

Пунктирна смуга для проїздів транспорту: відстань між штрихами – 600 мм, довжина штрихів – 600 мм.

9.7. Зони улаштування стаціонарного обладнання повинні позначатися навколо суцільною лінією жовтого кольору з метою попередження оточуючих працівників про знаходження біля стаціонарних виробничих об'єктів. Ширина лінії не менше 100 мм.

На рисунку 22 наведено приклад позначення стаціонарного обладнання.

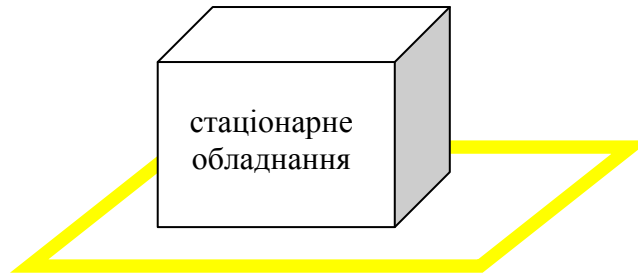

Рисунок 22

В зоні улаштування стаціонарного обладнання, що позначені відповідно до рисунку 22, забороняється складання сторонніх предметів, заготовок, виробів.

9.8. Зони складування вантажу, деталей, виробів, брухту як на підлозі, так і на стелажах, повинні позначатися навколо переривчастою лінією жовтого кольору з метою попередження оточуючих працівників про знаходження біля місць, де відбувається складування предметів, яке не можна займати транспортом та де не дозволяється перебування працівників, які не залучені до процесів складування (навантаження-розвантаження вантажу). Ширина лінії не менше 100 мм.

Із зовнішнього боку лінії, вздовж кожного боку зони складування, дозволяється нанесення пояснюючих написів про вид вантажу, що складається.

На рисунку 23 наведено приклад позначення зон складування.

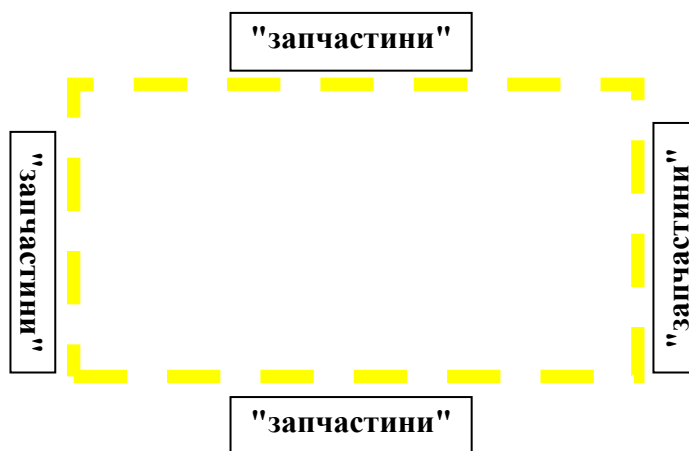

Рисунок 23

9.9. Розмітка безпеки на підлозі повинна періодично відновлюватися з врахуванням забезпечення доброї видимості кольорів та написів.

9.10. На горизонтальну та вертикальну (в разі її наявності) частину кромки самої верхньої та самої нижньої сходинки стаціонарних сходів, що розташовані між різними за висотою елементами конструкцій устаткування або елементами будівлі (споруди), необхідно наносити суцільну смугу жовтого кольору шириною 100 мм (рисунок 24).

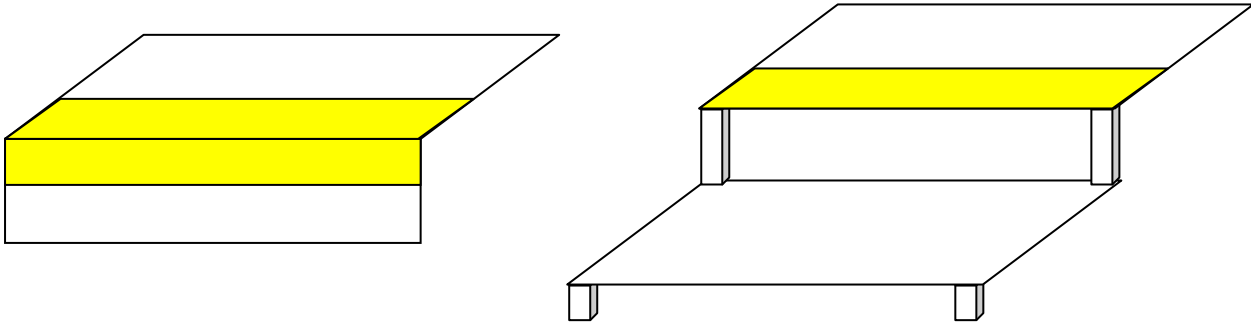

Рисунок 24

Начальник Управління охорони
праці та промислової безпеки
Укрзалізниці

В.С. Сусленко